

Λάθος εικόνα για την οικονομία

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

“Έχουν δημιουργηθεί υπέρμετρες προσδοκίες που δεν είναι σε θέση να τις αντιμετωπίσει

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Στον Γιώργο Πιρίση

george.pirishis@phileleftheros.com

Οι υπέρμετρες προσδοκίες που έχουν δημιουργηθεί ανάμεσα στους πολίτες ότι όλα βγαίνουν καλά στην οικονομία, σε συνδυασμό με τη στασιμότητα των μεταρρυθμίσεων, είναι οι μεγαλύτεροι αυτή τη στιγμή κίνδυνοι για την οικονομία του τόπου. Αυτό σημειώνει ο γενικός διευθυντής της Ομοσπονδίας Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ), Μιχάλης Αντωνίου. Αναφέρει πως οι επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά είναι ήδη υπερχρεωμένα και χρειάζεται σύνεση και αποφασιστικότητα για τομέες στην οικονομία. Τονίζει επίσης πως το 2019 η ΟΕΒ θα εντατικοποιήσει τις προσπάθειές της για νομοθετική ρύθμιση του δικαίου στην απεργία σε νευραλγικές υπηρεσίες, γιατί όπως αναφέρει δεν μπορεί μια ομάδα 150 ατόμων, όπως στην περίπτωση του λιμανιού της Λεμεσού, να κλείνει το λιμάνι για να ικανοποιηθούν πλήρως τα αιτήματά της.

Η ανάπτυξη εδραιώνεται και το συνδικαλιστικό κίνημα φαίνεται πως θα μπει με δυναμικά αιτήματα το 2019. Γιατί να μην το πράξει άλλωστε όταν πάνε καλά τα πράγματα;

- **Καιρός για ρυθμίσεις, κανένας δεν μπορεί να ομηροποιεί την οικονομία**
- **Δεν είναι κληρονομική ή οικογενειακή περιουσία 150 ατόμων τα λιμάνια**

Πρέπει να ολοκληρωθούν οι μεταρρυθμίσεις

Ποια θεωρείτε τη μεγαλύτερη απειλή της κυπριακής οικονομίας αυτή τη στιγμή;

Τις υπέρμετρες προσδοκίες του πληθυσμού ότι επιστρέψαμε σε συνθήκες που μας επιτρέπουν να εφαρμόσουμε προηγούμενες πρακτικές. Η μεγαλύτερη όμως απειλή είναι να μην ολοκληρωθούν οι μεταρρυθμίσεις. Εάν δεν φανούμε θαρραλέοι με τις μεταρρυθμίσεις η ανάπτυξη δεν θα είναι βιώσιμη. Χρειάζεται επειγόντως μεταρρύθμιση της δημόσιας υπηρεσίας, επειγόντως μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, «χθες» μεταρρύθμιση του συστήματος απονομής της Δικαιοσύνης, είμαστε πίσω πολύ στον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Σας προβληματίζουν τα όσα διαδραματίζονται το τελευταίο χρονικό διάστημα στον χώρο της Δικαιοσύνης;

Είναι εξαιρετικά σημαντικό να ξεπεραστεί αυτή η κρίση γρήγορα, ώστε να μη μείνει η παραμικρή σκιά στην εξαιρετική εικόνα που έχει η Δικαιοσύνη στην Κύπρο επί δεκαετίες σε ό,τι αφορά την αμεροληψία και αντικειμενικότητα. Όμως, υπάρχει και ένα άλλο σκέλος που αφορά στην ταχύτητα απονομής της Δικαιοσύνης και είναι αυτό το οποίο επισήμανε η ΟΕΒ, η οποία χαιρέτισε τη σύσταση του Εμπορικού Δικαστηρίου. Είναι κάτι που ζητούσαμε εδώ και δέκα χρόνια με προτάσεις μας.

Η αυτοκινητοβιομηχανία σε περίοδο αβεβαιότητας

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της 20ής έρευνας για στελέχη αυτοκινητοβιομηχανίας που διενεργεί η KPMG (Global Automotive Executive Survey - GAES) σε ετήσια βάση σε παγκόσμιο επίπεδο, οι επαγγελματίες του κλάδου κατέταξαν τη συνδεσιμότητα και ψηφιοποίηση στις πρώτες θέσεις των τάσεων του κλάδου, την ώρα που παραδέχονται πως η παγκόσμια αυτοκινητοβιομηχανία εκσέρχεται σε μια φάση αναδιάρθρωσης. Η έρευνα της KPMG περιλαμβάνει απαντήσεις από περίπου 1.000 στελέχη του κλάδου της αυτοκινητοβιομηχανίας και της τεχνολογίας και περίπου 2.000 καταναλωτές από όλο τον κόσμο. Τα στελέχη δήλωσαν πως αναμένουν σύντομα μετεξέλιξη του κλάδου και πως οι οργανισμοί θα χρειαστεί να επενδύσουν σε βα-

Ευρήματα 20ής έρευνας GAES από KPMG

σικές ικανότητες καθώς θα καθορίζουν έναν νέο ρόλο για τους ίδιους, πέρα από την παραδοσιακή τεχνολογία.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, τα περισσότερα στελέχη δεν ανησυχούν ότι η κερδοφορία τους θα μειωθεί. Ωστόσο, σύμφωνα με την KPMG, τα στοιχεία καταδεικνύουν ότι η κερδοφορία θα μειωθεί, καθώς οι original equipment manufacturers (OEMs), αν δεν ενεργήσουν τώρα για να προετοιμαστούν για την αυτοκινητοβιομηχανία του αύριο, σύντομα θα έρθουν αντιμέτωποι με ιδιαίτερα απαιτητικές συνθήκες αγοράς καθώς και με συρρίκνωση της παγκόσμιας αγοράς.

Τα βασικότερα στοιχεία που εντοπίζονται στην ετήσια έρευνα GAES της KPMG είναι:

- Η αυτοκινητοβιομηχανία είναι πιθανό να καθοδηγηθεί πλέον από πολιτικές και κανονισμούς.
- Οι χώρες είναι πιθανό να προσαρμόσουν την τεχνολογία του κινητήρα στις πρώτες ύλες τους αναμένεται πως οι ΗΠΑ θα επικεντρωθούν σε κινητήρες εσωτερικής καύσης

Οι αντοχές των επιχειρήσεων και της οικονομίας γενικότερα είναι πολύ μικρότερες από αυτές που υπάρχει η εντύπωση ότι είναι, τόσο στο συνδικαλιστικό κίνημα όσο και στους εργαζόμενους. Η κοινή γνώμη διαμόρφωσε λάθος αντίληψη για τις πραγματικές δυνατότητες των επιχειρήσεων και έχουν δημιουργηθεί υπέρμετρες προσδοκίες, που η οικονομία δεν είναι σε θέση να τις ικανοποιήσει.

Από τη στιγμή, όμως, που η οικονομία τρέχει με 4% ρυθμό ανάπτυξης και η Κυβέρνηση υποστηρίζει πως ξεπεράστηκαν οι παλιές κακές εποχές δικαιολογημένα οι εργαζόμενοι να απαιτούν ωφέληματα και αυξήσεις.

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία πως υπάρχει πραγματική ανάπτυξη, όμως υπάρχουν κάποια δεδομένα που αν τα λάβει κανείς υπόψη του τα πράγματα θέλουν ακόμα πολύ προσοχή. Η πρώτη πραγματικότητα είναι πως ο ιδιωτικός τομέας είναι ο υψηλότερα δανειζόμενος ιδιωτικός τομέας στην Ευρώπη. Έχουμε τρεις φορές το ΑΕΠ μας σε δάνεια (επιχειρήσεις και νοικοκυριά). Η μείωση του δανεισμού επισυμβαίνει αλλά όχι με τους ρυθμούς που θα θέλαμε. Τα πιο πάνω σημαίνουν πως ο ιδιωτικός τομέας δεν έχει επαρκή πρόσβαση σε νέο δανεισμό αφού ήδη είναι εκτεθειμένος, άρα οι επιχειρήσεις επανεπενδύουν με ίδια κεφάλαια μέσα από την οριακή επικερδότητα και δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας. Έτσι μειώθηκε η ανεργία μέσα σε τέσσερα μόλις χρόνια, από το 17% στο 7%. Επιπλέον, η αναδιάρθρωση των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων που έφτασε τα τελευταία τρία χρόνια το 60% του ΑΕΠ, έγινε με αυτά τα οριακά περιθώρια επικερδότητας. Τέλος, να σημει-

ώσουμε πως όλα αυτά τα χρόνια έγινε επιστροφή των αποκοπών και έχουν αποκατασταθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό οι μισθοί.

Όμως δεν είναι η ίδια η αποκατάσταση μεταξύ των εργαζομένων του ιδιωτικού με τον δημόσιο τομέα, έτσι δεν είναι;

Υπάρχει μια ειλημμένη απόφαση για πλήρη αποκατάσταση των μισθών στον δημόσιο τομέα μέχρι το 2022, παράλληλα όμως εδώ και χρόνια ξεκίνησε διαδικασία επιστροφής των αποκοπών και στον ιδιωτικό τομέα και γίνεται με την ενθάρρυνση της ΟΕΒ. Επιστροφές οι οποίες πρέπει να γίνονται με σύνεση και να μην θέτουν σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα της κάθε επιχείρησης ξεχωριστά.

Οι μισθοί, όμως, στον ιδιωτικό τομέα με βάση τα δεδομένα της Στατιστικής Υπηρεσίας κυμαίνονται μεταξύ 800 και 1000 ευρώ. Είναι υγιές αυτό για την οικονομία; Οι κοινωνικοοικονομικοί δείκτες την περίοδο της κρίσης έχουν επιδεινωθεί.

Η εκτίμηση της ΟΕΒ είναι πως η ανάπτυξη δεν μπορεί να στηρίζεται μόνο στην κατανάλωση, δεν είναι υγιής βάση αυτή. Για να διαθεσείς πόρους και πλούτο πρέπει πρώτα να τον παράξεις και το ΑΕΠ της Κύπρου αυξάνεται, όμως δεν αυξάνεται με ρυθμούς που να επιτρέπουν ταχύτερη αύξηση των εισοδημάτων. Σε ό,τι αφορά τους κοινωνικούς δείκτες, βιώσαμε σχεδόν μια άτακτη χρεοκοπία που τους επιδείνωσε. Το γεγονός ότι καταφέραμε με την κοινωνική παρέμβαση του Κράτους μέσα από τις συντάξεις και κοινωνικές παροχές να μειώσουμε τον κίνδυνο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλει-

σμού, είναι εντυπωσιακό. Παρόλα αυτά ο κίνδυνος φτώχειας πρέπει να μηδενιστεί. Θα συνεχίσουμε την προσπάθεια.

Η ΟΕΒ έχει θέσει επανειλημμένα το θέμα των φοροελαφρύνσεων για τις επιχειρήσεις μετά τις αναμενόμενες αυξήσεις των εισφορών στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και το ΓΕΣΥ. Βρίσκετε ανταπόκριση;

Πιστεύω πως τελικά θα ακουστεί η φωνή της ΟΕΒ, διότι το όφελος θα είναι μεσοπρόθεσμα μεγάλο και για τα δημόσια οικονομικά με αυτές τις φοροελαφρύνσεις. Η αφαίρεση ενός ποσοστού 5,5% από τη ρευστότητα της οικονομίας, λόγω της επερχόμενης αύξησης των εισφορών, είναι πάρα πολύ μεγάλη.

Το τελευταίο διάστημα έχουμε παρατηρήσει μια αυξημένη εργατική αναταραχή στο λιμάνι της Λεμεσού. Δεν είναι δικαίωμα του εργαζομένου όταν καταπατούνται τα εργασιακά του δικαιώματα να προβαίνει σε απεργία; Τι άλλο όπλο έχει ο εργαζόμενος;

Δεν το αμφισβητεί κανένας, δικαιούται. Όμως, όταν μιλούμε για υπηρεσίες ζωτικής σημασίας για την ευημερία, υγεία και ασφάλεια του συνόλου του πληθυσμού και της οικονομίας, δεν μπορεί να προσφεύγει οποιοσδήποτε εργαζόμενος κατά βούληση σε απεργιακά μέτρα παραλύοντας την οικονομική δραστηριότητα. Αφού μιλούμε για το λιμάνι, δεν μπορεί μια ομάδα λιγότερη από 150 άτομα κατά βούληση να κλείνει το λιμάνι. Δεν είναι περιουσία κληρονομική ή οικογενειακή για να την μεταχειρίζονται έτσι. Η ΟΕΒ λέει πως για υπηρεσίες ζωτικής σημασίας θα πρέπει να ακολουθείται μια διαδικασία, μέσα από

την οποία θα εξευρίσκονται συναινετικές λύσεις.

Δεν πείθεται όμως το Κράτος...

Εμείς θα πολλαπλασιάσουμε τις προσπάθειές μας γι' αυτό το ζήτημα εντός του 2019, διότι βλέπουμε τάσεις ανυπακοής των εργαζομένων στις δεσμεύσεις των ηγεσιών τους. Εάν συνεχιστούν οι τάσεις αυτές θα δημιουργηθούν εφιαλτικές συνθήκες για την οικονομία. Δεν μπορεί να γίνεται ομηροποίηση της οικονομίας από μια μερίδα εργαζομένων. Κάθε φορά που παραλύει το λιμάνι, επιχειρήσεις ζημιώνουν αλλά και εργαζόμενοι χάνουν τα μεροκάματά τους. Και εδώ θέλω να πω κάτι. Δεν είναι η πρώτη φορά που θα ρυθμιστεί το ζήτημα των απεργιών σε νευραλγικές υπηρεσίες. Το έκανε τον Μάρτιο του 2012 σχεδόν ομόφωνα η Βουλή με πρόταση της τότε Κυβέρνησης για τους ελεγκτές εναέριας κυκλοφορίας. Δεν διαμαρτυρήθηκε καμία συντεχνία τότε. Εμείς, επομένως, λέμε ότι έγινε στα αεροδρόμια ως γίνεο και στα λιμάνια, αν και άλλη είναι η ιδέωδης ρύθμιση.

Διαβατήρια

Η Κύπρος δέχεται πολύ κριτική για το σχέδιο πολιτογραφίσεων. Φοβάστε για συρρίκνωση του σχεδίου και τι θα σημαίνει αυτό για την οικονομία του τόπου;

Όλα είναι θέμα βαθμού. Ναι, συνέβαλε το σχέδιο στην ανάπτυξη της οικονομίας όμως δεν την καθόρισε. Είναι λάθος να θεωρούμε πως ήταν ο κύριος ή ο βασικός πυλώνας της ανάκαμψης. Ξέρουμε πως λειτουργεί η Ε.Ε. και πιστεύω έχουμε χρόνο να εξηγήσουμε και να διαβουλευτούμε ώστε να βρούμε τις χρυσές τομές. Δεν ανησυχώ ιδιαίτερα γι' αυτό το ζήτημα, αλλά χρειάζεται προσοχή.

(internal combustion engines - ICEs) και ηλεκτρικά οχήματα καυσίμων (fuel cell electric vehicles FCEVs), την ώρα που η Κίνα έχει επικρατήσει στην e-mobility αγορά

▶ Το λιανικό ποσό μετεξελίσσεται δραματικά - ο αριθμός των καταστημάτων λιανικής πώλησης θα μειωθεί ή θα μετεξελιχθεί κατά 30-50% έως το 2025.

▶ Κανένας οργανισμός δεν θα μπορεί να κυριαρχήσει και οι περισσότερες εταιρείες ενδέχεται να είναι ανοιχτές σε συνεργασίες στο μέλλον.

▶ Η πλειοψηφία των καταναλωτών θέλει το επόμενο όχημα που θα αγοράσει να είναι υβριδικό.

▶ Τα ηλεκτρικά οχήματα μπαταρίας (battery electric vehicles - BEVs) ανακτούν την πρωτοπορία σε σχέση με τα ηλεκτρικά οχήματα καυσίμων ως προς την τάση παραγωγής.

▶ Η Toyota κατέχει σύμφωνα με το στελέχη το σήμα με την καλύτερη μελλοντική επιτυχία, ακολουθούμενη από την BMW και την Tesla.

Ο Dieter Becker, επικεφαλής του τμήματος αυτοκινητοβιομηχανίας της KPMG δήλωσε πως «η αυτοκινητοβιομηχανία λειτουργεί επί του παρόντος ως ένα σύνολο συνδεδεμένων, αλλά διακριτών νησιών. Αυτές οι ανόστιες θα αλλάξουν, θα συγχυτευθούν και θα μετεξελιχθούν, καθώς η αυτοκινητοβιομηχανία «αγκαλιάζει» την τεχνολογική επανάσταση».

Ο Στέφανος Μιχαήλ, ειδικός σε θέματα ψηφιακού μετασχηματισμού στην KPMG Κύπρου, ανέφερε πως «οι προσδοκίες για ένα συνδεδεμένο οικοσύστημα mobility και logistics ολόένα και αυξάνονται: τώρα περισσότερο από ποτέ, τα στελέχη συμφωνούν ότι στο μέλλον δεν θα διαφοροποιείται η μεταφορά ανθρώπου και αγαθών».

Όλα τα στοιχεία της έρευνας είναι τώρα διαθέσιμα στο home.kpmg/gaes2019.